Gospodarska zbornica Slovenije

Evropska komisija

Vloga podjetij v državni lasti v slovenskem gospodarstvu in analiza stroškov državnega lastništva

6.600 EUR ekonomskih stroškov na državljana

Slovenska država je v primerjavi z drugimi evropskimi državami relativno močno vpletena v gospodarstvo. To je povečalo javno-finančni primanjkljaj in imelo vrsto drugih negativnih ekonomskih vplivov, ki so ocenjeni na 13 milijard EUR kar predstavlja 1/3 BDP-ja. Zapletene povezave med državnimi bankami, državnimi podjetji, državnimi zavarovalnicami in investicijskimi skladi, ki jih upravljajo državne finančne družbe še vedno pomenijo breme. Država je kot taka definirana kot največji zaposlovalec, upravljavec premoženja in dolžnik v Sloveniji. Upravljanje konfliktov interesov med temi mandati predstavlja vse večji izziv za državo. V obdobju med leti 2007 in 2013 so bila državna podjetja* manj dobičkonosna, bolj zadolžena in manj učinkovita v primerjavi z primerljivimi domačini in regionalnimi tekmeci. Negativni učinki visokega deleža državnega lastništva in v povezavi s tem neučinkovito korporativno upravljanje v državnih podjetjih vodijo v neučinkovito alokacijo sredstev, slabšajo poslovne pogoje ter omejujejo zasebne investicije in gospodarsko rast.

***Podjetja, kjer ima država posredno ali naposredno več kot 25% lastniški delež**

VLOGA DRŽAVE V KORPORATIVNEM SEKTORJU OSTAJA VISOKA

Državna podjetja so največji zaposlovalec, upravljavec premoženja in dolžnik.

V GOSPODARSKIH DRUŽBAH

Manj kot 1 vseh gospodarski družb je državnih, vendar ta predstavljajo:

- **1/3** prodaje
- **¼** dodane vrednosti
- **1/3** EBITDA
- **22%** dobička
- **29%** izgub
- **1/5** zaposlenih
- **1/3** aktive
- **42%** kapitala
- **1/3** finanč. dolga

Nivo državnega lastništva je eden najvišjih v Evropi merjeno z deležem kapitala državnih družb v BDP (OECD).

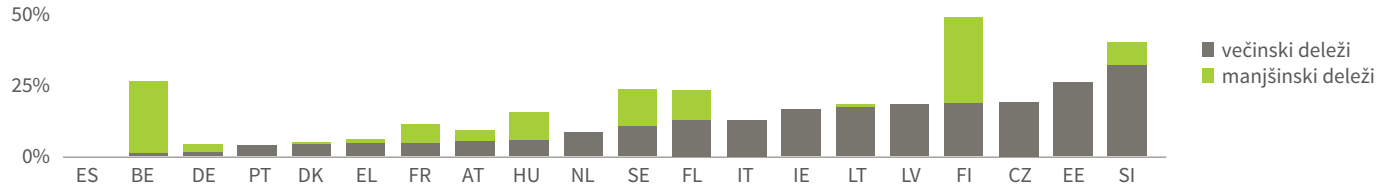

6 družb je bilo privatiziranih v letu 2014.
V procesu prestrukturiranja podjetniškega sektorja naj bi število državnih družb še naraslo zaradi vloge poslovnih bank in DUTB (prevzem zavarovanj v obliki lastniški deležev in konverzija dolga v kapital).

V FINANČNEM SEKTORJU

- **60% bančne aktive** (72% BDP), 64% zaposlenih; 10 bank
- **60% zavarovalniškega trga** merjena v bruto premijah (3,3% BDP), kjer je zaposlenih 2/3 ljudi v dejavnosti
- **60% industrije vzajemnih skladov** merjeno v sredstvih v upravljanju (3% BDP)
- **88% pokojninskih sredstev** upravljajo državni finančni posredniki
- **10 najbolj trgovanih** delnic na Ljubljanski borzi so državna podjetja

DELEŽ DRŽAVNEGA LASTNIŠTVA SE MED DEJAVNOSTMI RAZLIKUJE

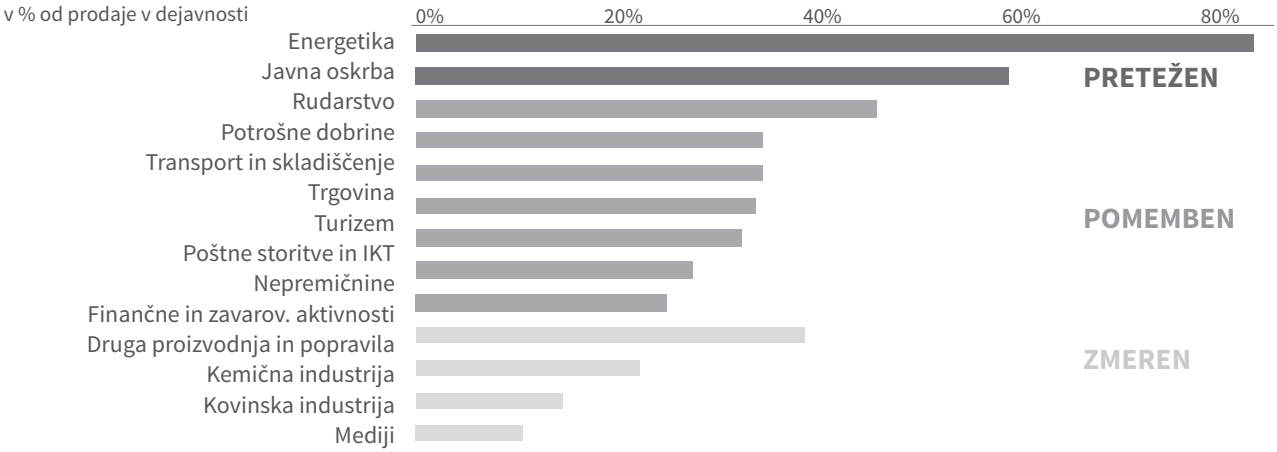

OB KONCU LETA 2014 JE BILO 642 DRŽAVNIH PODJETIJ

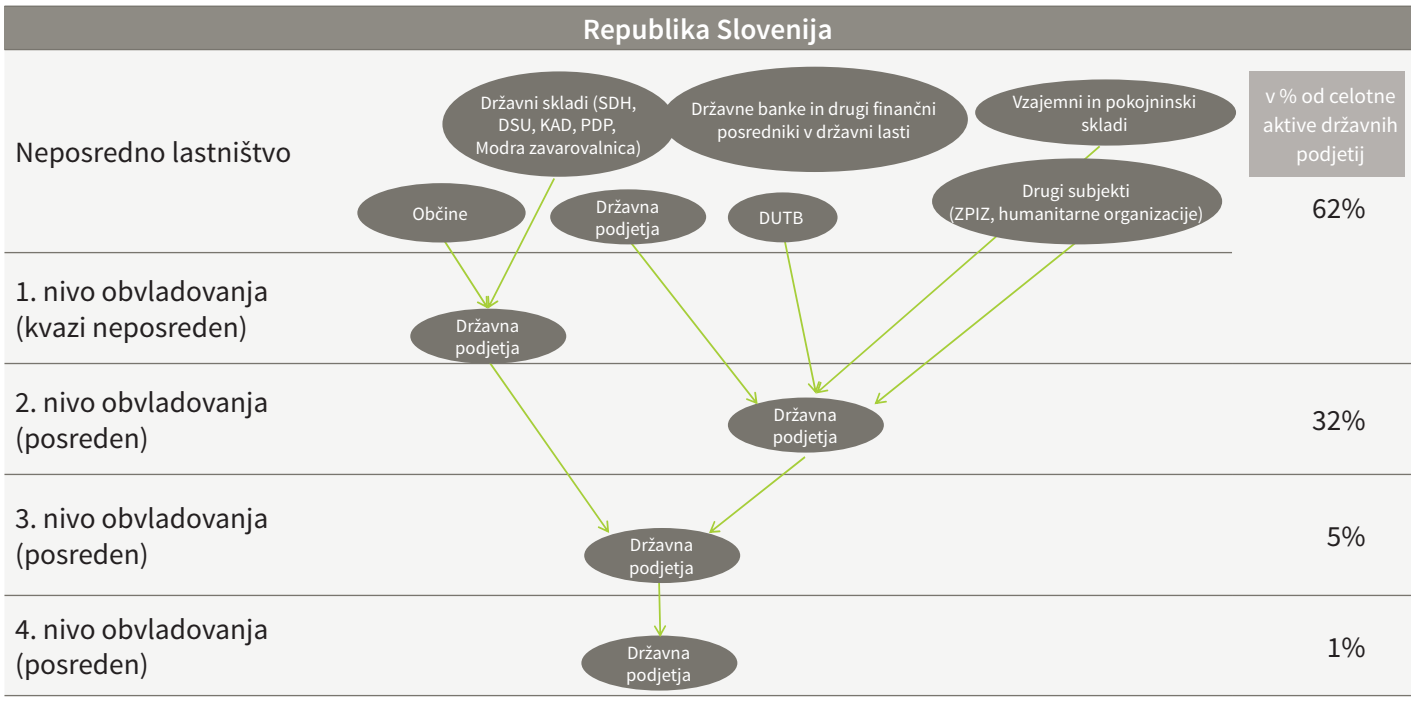

Zapletena mreža povezav med državnimi podjetji, državnimi bankami, državnimi skladi, državnimi zavarovalnicami, vzajemnimi in pokojninskimi skladi predstavlja breme za gospodarstvo.

DRŽAVNA PODJETJA SO BOLJ ZADOLŽENA IN MANJ DOBIČKONOSNA

Slovenska državna podjetja so še vedno prezadolžena, mnogo od njih je visoko tveganih.

- ⬆ zadolženost
- ⬆ investicije
- ⬇ dobičkonosnost

→

- Državna podjetja so bolj zadolžena saj so več investirala, vendar to ni vodilo v večjo dobičkonosnost.

- ⬆ investicije v obstranske dejavnosti
- ⬆ odpisi in prevrednotenja

→

- Težav v korporativnem upravljanju.
- Moralni hazard zaradi državnega lastništva in zlorabe za lastne namene.
- Odločitve za poslovno škodljive investicije.

VIŠJA OPERATIVNA MARŽA NI VPLIVALA NA IZBOLJŠANJE DOBIČKONOSNOSTI

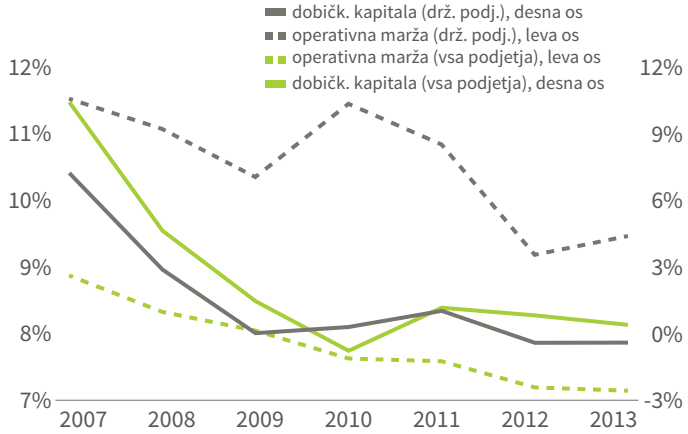

VIŠJE INVESTICIJE FINANCIRANE Z DOLGOM SO SE KASNEJE PREOBLIKOVALE V ODPISE IN PREVREDNOTENJA**

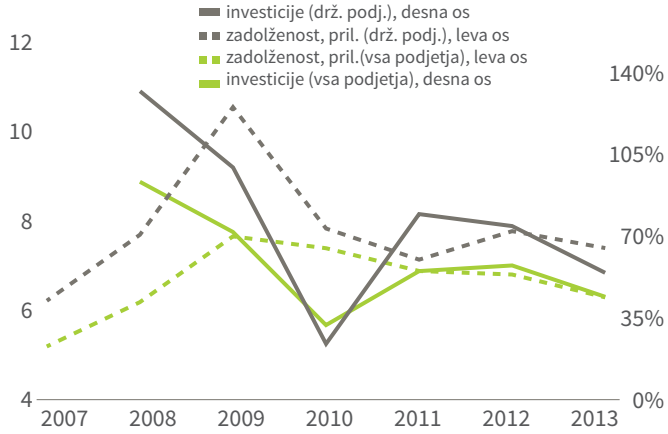

**investicije (investicije v osnovna sredstva na operativno maržo); zadolženost (neto dolg na operativno maržo)

EKONOMSKI IN JAVNO-FINANČNI UČINKI DRŽAVNEGA LASTNIŠTVA

CELOTNI EKONOMSKI IN JAVNO-FINANČNI UČINKI V POSLOVNEM CIKLU (2007-2014)

	Nominalno (milijarde EUR)	%	% BDP
Nacionalizacija bank	5,6	41,9%	15,1%
Izgubljeni dobički v državni energetiki	3,5	26,2%	9,4%
Izgubljeni dobički v drugih gospodarskih družbah	1,6	12,0%	4,3%
Subvencije državnim podjetjem	1,6	12,0%	4,3%
Povečanja kapitala v državnih podjetjih in državnih skladih	0,8	6,0%	2,2%
Prevzem dolga državnih podjetij	0,2	1,5%	0,5%
Unovčene garancije državnih podjetij	0,1	0,4%	0,1%
Celotni stroški državnega lastništva ≈	13	100%	36%

Več kot 1/3 BDP; 6.600 EUR na državljana Republike Slovenije

VPLIV NA JAVNI DOLG IN STROŠKE ZADOLŽEVANJA DRŽAVE

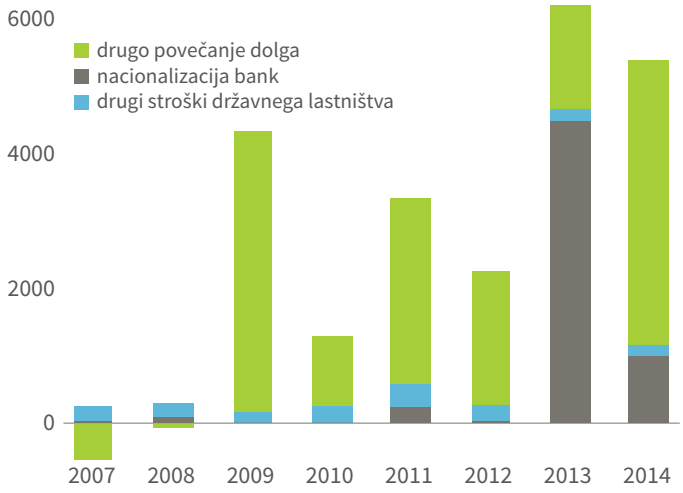

VISOKI STROŠKI ZADOLŽEVANJA, PADAJOČA DOBIČKONOSNOST DRŽAVNIH PODJETIJ

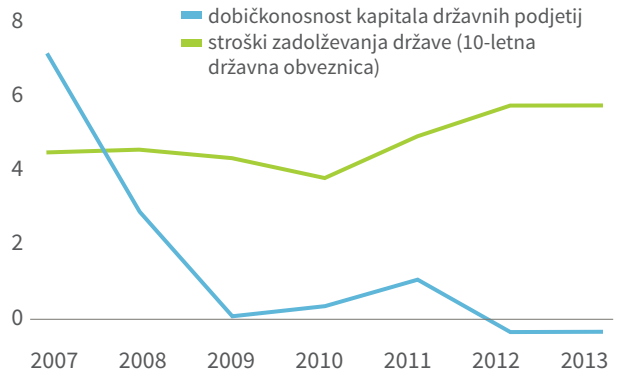

PODJETJA V DRŽAVNI LASTI ŠE VEDNO PREDSTAVLJAJO JAVNO-FINANČNO BREME

Državne garancije državnim podjetjem in finančnemu sektorju predstavljajo 6,4 milijarde EUR oz. 1/6 BDP.

Garancije državnim podjetjem: 10% BDP

DARS (2,7 mrd EUR), SSH (0,5 mrd EUR), TEŠ6 (0,4 mrd EUR), Slovenske Železnice (0,2 mrd EUR)

Garancije finančnemu sektorju: 6% BDP

SID banka (1,2 mrd EUR), DUTB (1 mrd EUR)

Potencialne prihodnje izgube v državnih bankah

Izdala: Gospodarskazbornica Slovenije
Dimičeva 13, 1504 Ljubljana, 01 5898 000, info@gzs.si, www.gzs.si, facebook/GZSsi, twitter/GZSnovice, youtube/GZSvideo
Foto: Depositphotos, ikone: Flaticon
Ljubljana, marec 2015